

„EDINOST“
Izhaja po trikrat na teden v šestih iz-
danjih ob torkih, četrtekih
in sobotah. Zjutraj izdanje iz-
haja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7.
uri večer. — Obojno izdanje stane:
za jeden mesec . f. 1.—, izven Avstrije f. 1.50
za tri mesce 3.— 4.50
za pol leta 6.— 9.—
za leto 12.— 18.—
Naročnik je plačevati naprej za sročbo
brez priložne sročbine se uprava ne
ozira.
Posamične številke se dobivajo v pro-
dajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč.,
izven Trsta po 4 nč.

EDINOST

Oglasi se računajo po tarifu v petiti; za
naslove s debelimi črkami se plačuje
prostor, kolikor obsega navadnih vrstic.
Poslana, osmrtnice in javne zahvale, do-
mači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uradništvu
ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora
biti frankovano, kor nefrankovana se ne
sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase spre-
jema izpraviteljsko ulica Molino pic-
colo št. 3, II. nadst. Naročnino in oglase
je plačevati loco Trst. Odprte reklama-
cije se preste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinosti je moč“.

Vseslovenski in istrsko-hrvatski shod v Ljubljani.

Dne 14. septembra 1897.

(Dalje.)

Rekli smo zadnjič, da hočemo spregovoriti še
par besed o govoru gosp. dra. Šusteršiča. Vzrok,
da se za trenotek povračamo k temu govoru, je ta:
1. ker je v tem govoru dana slovenskim poslancem
dobra direktiva za bodoče postopanje, in 2. ker je to
direktivo označil — dr. Šusteršič, jeden voditelj
kranjskih konservativcev.

Ne treba razlagati in povdarjati, zakaj da
polagoma toliko važnost na ta drugi moment.
Kdor je zasledoval dogodke zadnjih let v našem
domačem taboru — sosebno na Kranjskem —, kdor
ve, kako stališče smo zavzemali mi ozirom na te
dogodke, vsikdar zavedajoči se velike nevarnosti,
izvirajoče iz nesrečnega prepira: ta nas razume,
kaj smo hoteli reči.

Nedavno temu še smo povdarili na tem me-
stu, da nismo toliko najivni, da bi pričakovali, da
izginejo domača nasprotstva kar čez noč, ali sva-
rili smo rojake, naj ne pozabijo nikar, da je stvarij
in toček, pred katerimi morajo utihniti vsa na-
sprotstva, ker so nam te stvari lastne vsem: . . .
ker se dotikajo ukupne narodne koristi! Zlasti za
naše zastopnike na Dunaju morajo biti te točke
družilna vez!

Salus publica suprema lex esto! To bodi tudi
nam vrhni zakon! Kadar gre za ukupno veliko
korist naroda, tedaj moramo biti zložni, tedaj
treba, da stojimo rama ob rami kakor sinovi iste
domovine in istega naroda.

Ta velika, ta plemenita, ta rešilna misel nam
sveni tudi iz govora g. dra. Šusteršiča.

Govorniku se vidi zadnje zasedanje državnega
zboru velikega pomena za Hrvate in Slovence
ravno zato, ker se je v tem zasedanju doseglo spo-
razumjenje in zjedinenje vseh hrvatskih in sloven-
skih poslancev. Navedši nekoliko toček, ki so zdru-
žile vse poslance na ukupno delo, je vskliknil
govornik željo, da bi iste točke skoro združile tudi
vse stanovce našega naroda na ukupno delo.

Gosp. dr. Šusteršič je torej priznal v slove-
nem trenutku in na slovesen način, kar smo mi
trdili vedno in ob vsaki priliki: da je takih to-
ček, ki nas združujejo in ob katerih je možno
ukupno delo.

Druzega tudi ne zahtevamo. Ne zahtevamo,

PODLISTEK

Lari-Fari.

Spisal: S r a k o p e r.

„Zadnje znam*, je pristavil Ivan, „ali je pred-
stavljajoča geometrija težka? Matematik sem
dober.“

„Težka; sploh pa rabimo Slovenci še drugih
močij. Glej, mati narava ti je bila naklonjena, ro-
dila te je mati v tem lepem kraju, cvetlice, rast-
line, sploh stvari v naravi te veselje; ali ti ne bi
bilo všeč naravoslovje? Zdiš se mi rojen za to
vedo.“

„Da, lep, idejalen predmet!“ je odgovoril
Ivan čudé se sam pri sebi, da se ta misel dosedaj
še ni porodila v njegovi glavi.

„Gospod Ivan pravi, da ga veseli pravoslov-
je. Oj ti dolgočasni juristi! Ako sta prišla dva
skupaj; kaj govorita? Paragraf in zopet paragraf,

o čemer vemo, da ni mogoče, ne zahtevamo, da
bi se stranke zlele v jedno; ali pravico imamo za-
htevati, da pred vseukupno koristjo naroda naj ne
sili jedna stranka nad drugo, ampak vsi naj stoje
v jedni vrsti, jednako zvesti, jednako navdušeni,
jednako neizprosni nasproti ukupnemu sovražniku!
To ni le možno, ampak to je tudi dolžnost; to je
pripoznal tudi dr. Šusteršič.

Drugi razlog, da smo se od srca razveselili
na govoru dra. Šusteršiča, je bila odločnost in
jasnost tudi v izjavah, merečih navzgor. Ako bodo iz-
javam dra. Šusteršiča sledila tudi primerna de-
janja, potem je vendar enkrat došel tisti veseli tre-
notek, da moremo vsklikniti: *minoli so časi tiste
pretirane slovenske obzirnosti, tiste nesrečne potrpe-
ljivosti in — recimo kar naravnost — tistega
neznanskega respekta pred vsako osebo, stoječo na
viših klinih uradniške in državniške hierarhije —
tistega nezdravega oportunitizma, ki se je ravno v
odločilnih trenutkih umikal najraje, ker ni imel
vere v svojo vrednost, in je tako često škodoval
več, nego vsi naši nasprotniki. Klic dra. Šuster-
šiča je bil bojni klic: Si vis pacem, para bellum
— in: Močni moramo biti pa bodo pakti-
rali z nami! Tako je vskliknil dr. Šusteršič. To
moč pa je videl govornik v „zvestih zavez-
nikih“.*

Dr. Šusteršič je načrtal velik okvir, v kate-
rem naj se giblje naše delo. Ta okvir je slovensko
jedinstvo, kakor je je označil poslanec Spinčič: v
potrebni stvareh bodimo zložni; kjer so razlike v
menenjih, spoštujmo vsako menenje, ne da bi se
izneverili svojem; a v vsem naj nas vodi —
ljubezen!

Tako slovensko jedinstvo bodi potem v zvezi
„z zvestimi zavezniki“ in imeli bodemo, kar je-
dino mora biti v podlago srečni bodočnosti naši:
vzajemnost avstrijskega slovanstva!

Nismo mogli drugače, nego da smo — predno
preidemo k drugim govornikom — načrtali utis,
ki ga je napravil na nas dr. Šusteršič se svojim
nastopom na vseslovenskem shodu.

Sedaj ne treba družega, nego da besedam
konservativnega govornika slede tudi povsem pri-
merna dejanja konservativnih poslancev in vse
konservativne stranke, pa bodemo zadovoljni. No-
čemo trditi, da bodemo vedno soglašali vsi in o
vsem; ali v jednem bodemo soglašali: v skrbi za
bodočnost naroda. V tej skrbi pa bodemo imeli
jamstvo za naš narodni obstanek. (Pride še.)

pa tiste juristične termine. Ko sem spremljala zad-
njič mojega papa k sodniku, pomenkovala sta se
med drugimi paragrafi tudi o „omnis culpa“ ali
kako, vprašala sem/papa, kaj je to, pa mi je re-
kel, da se to pravi: tožnik dobi od toženca povr-
njeno škodo, naj se je prigodila na katerikoli na-
čin. No, pa je bolje, da molčim.*

Nekako zbadljivo je pogledala Hermina Ivana
izpregovorivši zadnje besede: „Sicer pa, kaj bi
govorila o gospodu Ivanu, saj sem vam že rekla,
da v rumeno hišo“.

„Tu je moja roka, jaz pojdem na Dunaj!“
In Ivan je ustal ter pomolil Hermini roko, katero
mu je stisnila ta hvaležnim pogledom.

Z velikim ropotom so prisopihali na vrt pred
uto s poljšimi pastmi na hrbtu Gomoljev Dolfe,
Konrad in Egon.

„Izvrstno, izborno! Kedaj pojdemo polhe lo-
vit?“ je vprašala družba v uti jednoglasno.

DOPISI.

Iz Ljubljane, dne 15. septembra 1897.

(Sestanek slovenskih literatov, u-
metnikov in knjigotržcev v Ljubljani.)
[Izv. dop.] V ponedeljek zvečer, 13. t. m., dan
pred vseslovenskim shodom, se je vršil komers
slovenskih literatov, umetnikov in knjigotržcev v
zgornji kavarni „Narodnega doma“. Zbralo se jih
je zares lepo število. Došlece je pozdravil z gor-
kimi besedami urednik „Ljublj. Zvona“, g. prof.
Bežek. Na njegov predlog je bil zgodovinar, g.
prof. Rutar, voljen stoloravnateljem. Na to je
prof. Bežek obširno razlagal umetnost in korist
kongresa, ki naj bi se vršil prihodnje leto. Podal
je več razmotrivanja in premišljevanja vrednih točk,
glede slovenske literature, umetnosti in knjigo-
tržva. Nastala je nato prav zanimiva debata, ka-
tere se je udeležilo več govornikov. Tako je pov-
darjal pisatelj Terstenjak, da je najti celo v manjših
slovenskih mestih in trgih po gostilnah in kavarnah
večina le nemško-politično in ilustrovano časopisje,
dočim zaman povprašuješ po slovanskih časnikih
ali so pa le malo zastopani. Tako postopanje je
nam Slovincem gotovo le na nečast in v škodo.
Notar Hudovernik se je hudoval nad komodu-
stjo slovenskih knjigotržcev in nad zanikernostjo naše
kolportaze ter konstatoval, da dobiva z Dunaja
naročeno knjigo tri dni prej, nego iz Ljubljane.
Župnik Bercé je predlagal, naj bi se povzdigala
kultura slovenskega naroda potom cenenih, poljudno,
a vendar natančno pisanih brošuric ter je stavil v
vzglede Ruse, ki na ta način izobražujejo ljudstvo.
Pisatelj in urednik Govekar je obžaloval, da nas
Slovence drugi narodi kar nič ne poznajo. Navseto-
val je, naj bi se naša najboljša dela prevajala tudi
v druge jezike, s tem bi se množila samozavest
naših književnikov ter bi se širil njih renomé.
Nemci imajo na pr. krasen list „Aus fremden
Zungen“, v katerem nahajamo prevode in celo iz
japonske, turške, danske literature, često celo iz
literatur, katere naše slovstvo daleko nadkriljuje.
Naša skromnost in še bolj naša nebržnost je kriva,
da povprašuje često tujec: „Li imate tudi vi kako
literaturo?“ Skrbeti je, da se temu pride v okom
kar je že z vspehom začel jezikoslovec Vidic, ki
je prevel na nemški jezik nekaj najlepših spisov
Krsnikovih.

Nadalje so posegli v debato še pesnik psal-
mov, dekan Vesel, pisatelj dr. Medved, knjigo-

Potem, ko se je konstatovalo, da je mnogo
žiru, da pojde z njimi Gomoljev oče, določila se
je sobota večer, če bude lepo, vedro vreme in ako
se bodeta Konrad in Egon dobro učila.

„Gospodičina, pojedete tudi vi z nami?“ je
vprašal Ivan Hermino, stiskaje jej roko v slovo.

„Kake pa, da!“ se je odrezala ona prijazno
šalečim glasom, ki je povedal baš nasprotno.

Razšli so se. Hermina je ostala sama na vrtu
in zrla čez ograjo za odhajajočim Ivanom. Misel
za mislijo podila se jej je po mladi glavi: ali bode
Ivan trden dovolj — njej, samo njej zvest? Lice
jej je žarelo in bila je prav za prav jako zado-
voljna.

Deklica mlada, Hermina, upaj, Ivan je tvoj,
tvoj; toda ne skrivaj mu ti, da si njegova, povej
mu, da ga ljubiš: oba bodeta srečna.

(Pride še.)

tržec Zagorjan in mladinski pisatelj Anton Kosi. Vsakdo je predlagal kaj dobrega in umestnega ter navajal nedostatke, kakoršne nahajamo tu in tam. Povdarjalo se je tudi, naj bi Slovenci podpirali z naročili domače umetnike, ki so vsi prav nadarjeni, od katerih lahko pričakujemo več, nego od onih, do katerih se tako radi obračamo.

Po debati se je vršila volitev. Imena izvoljenih odbornikov je že priobčila „Edinost“. Odbor se konstituira v kratkem; prirejal bode po zimi tudi zabavne kongresne večere, na katerih se bode gojilo slovensko slovstvo, glasba in petje ter se pripravljali kongres. Dal Bog mnogo vspeha!

Iz II. Bistrice. (Blagoslovljenje zastave gasilnega društva) [Izv. dop.] V občje zadovoljstvo prisotnih gostov, kakor tudi gasilnega društva, vršila se je dne 12. t. m. lepa slavnost blagoslovljenja zastave S posebnim zadovoljstvom zapiše naj si II. Bistrica ta lepi čin med svoje ljube spomine, kajti pozdravljali smo se po bratsko, pogovarjali se navdušeno, a ločili se s težkim srcem. Naša društva bila so v dobi, ko se je probujal naš narod, med prvimi na Slovenskem; na naše veselice in tabore prihajali so nepozabni veljaki tedanje dobe, kakor Bleiweis, Vilhar in drugi; tukaj se so pretresovala prvotna vprašanja našega naroda, tukaj se je jel narod zavedati svojih pravic in tukaj so se navduševali za domo- in človekoljubna dela. A časi so se premenili in možje — možje, ki so delali, ki so se žrtvovali narodu, odšli so prezgodaj v boljše domovino, ter ostavili iste, ki niso bili kos enakemu delu. Pojemalo je od tedaj od leta do leta vsako društveno življenje in edine društvo čitalnica bilo bi razpalo, da nas ni še v zadnjem času posvaril duh očetov, da rešimo njihovo ostalino. Od tedaj pa rase od leta do leta zopet zanimanje za domo- in človekoljubna društva.

12. dan septembra pa je praznovalo naše najmlajše društvo prelepo slavnost in, akoravno nam je zelo nagajal stric Pluvius, vendar se je vse izvršilo v naše zadoščenje.

Na banketu pozdravili smo precejšnje število gostov, a najbolj nas je razveselilo, ker nas je počastil državni poslanec, g. prof. Spinčič. Reči moram, da je bil pravzaprav on tisti, ki je dal slavnosti pravi sijaj, kajti njega videti in njegove govore poslušati, to vam je pravi užitek.

Zaradi dežja zadržani, korakali smo še le ob 4. uri v Trnovsko cerkev, kjer se je vršilo blagoslovljenje zastave ter zabijanje žebeljev. Kumica zastave, visokorodna gospa Bahman, pripela je na zastavo dragocen slovenski trak in jedna izmed svatic podarila ji je v imenu gasilnega društva eleganten šopek. Po blagoslovljenju bil je obhod z zastavo po Trnovem in Bistrici, katero je kljub slabemu vremenu spremljalo obilo ljudstva.

Za tem se je pričela narodna veselica, kjer se je ob sladkih in ubranih zvokih naših vrlih tamburašev ter jasnih glasov naših čvrstih pevcev po taktu slavne postojnske godbe razveseljevalo in radovalo pozno v noč.

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 18. septembra 1897.

K položaju. Badeni je srečen človek: če mu je jeden obrnil hrbet, pa mu hitro kdo drugi kaže prijazno lice. Ko so mu Nemci napovedali obstrukcijo do noža, hitro so vzeli Italijani potni les v roke, da mu napravijo svoj poklon; in da bode stvar še gotovejša, vzeli je jeden Italijanovo pero v svojo desno roko in napisal je v „Reichswehr“ črne na belem: da se Italijani ne pridružijo obstrukciji, in da se ne bodo postavljali po robu takim vladnim predlogom, ki so v zvezi z državno koristjo. Formalno da ne morejo sicer prevzeti naloge posredovateljev, ker stvar še ni „aktuvelna“. Vendar pa bodo skušali gladiti nasprotstva, kolikor bode v njih moči. Na njih strani da je v tem slučaju ta prednost, da stoje brez predsodkov, toliko nasproti manjšini, kolikor nasproti vladi in — večini (!!!). Svoje zahteve hočejo umakniti za sedaj, v nadi, da pride čas, ko se uvažijo iste. Čakati da hočejo, da se zjasne politiški odnošaji na severu države.

To bi bilo torej blagovestje, ki so je poslali Italijani v „Reichswehr“. Današnji listi tržaški se delajo sicer, kakor da je omenjeni list to napisal iz lastnega nagiba, ali „Reichswehr“ povdarja, da jej je došlo to poročilo iz krogov italijanskih po-

slancev. Italijani si menda mislijo: Vrag naj vzame pregovor, ki trdi, da je tista ženska najboljša, o kateri se govori najmanj; in zato skrbe, da se govori prav mnogo o njih, o Italijanih. Dobro jim teknilo!

Ako bi pa že hoteli kaj odgovoriti na te prazne baharije, rekli bi:

da verujemo, da se Italijani ne pridružijo obstrukciji, ker vedo, da po obstrukciji v parlamentu bi postali doma, da ne rečemo ničle, pa vsaj jako — majhni!

da verujemo, da „nočejo“ prevzeti naloge posredovateljev; to pa iz jednostavnega vzroka, ker oni sami najbolje vedo, koliko ugleda imajo pri strankah;

da smo se smijali prav od srea, ko smo čuli, kako govore o uglajenju nasprotstev ljudje, katerih evangelij napoveduje le boj, sovraštvo, fanatizem in uničevanje; in slednjič

da smo se spustili v homeričen smeh, ko smo čuli zatrdilo, da Italijani ne goje predsodkov do iste večine, v kateri so jeden glavnih stebrov oni in isti Čehi, na katere so italijanski listi že pometali ves svoj srd, in katere vzven sestavni del so oni in isti Slovenci in Hrvatje, ki morajo dan na dan občutiti na svoji lastni koži učinke italijanske — zmernosti.

Ne, gospoda, dalje ni možno tirati — hinavstva. Koga hočete varati? Povejte raje odkritosrčno: lovite se sedaj in tresete, ker so se stvari zasukale drugače, nego ste pričakovali vi. To antišambiranje Italijanov v ministerskih stanovih in baharenje po listih je znak položaja in za nas tolašljivo znamenje, da se gospoda — boje.

Vprašanje bodočega predsednika zbornice poslancev še ni pojašnjeno. Dr. Kathrein je baje proti temu, da bi se poostrihl poslovnik; „Narodnim listom“ pa brzojavljajo z Dunaja, da je večina ukrenila že vse potrebno, da zruši obstrukcijo. Večina da ima primernih sredstev na razpolago, katere hoče rabiti brez ozirov in brez občutljivosti, da varuje svoj in parlamenta ugled.

Vseslovenski shod. Čim dalje in čim pazneje čitamo izjave nasprotnih listov o vseslovenskem shodu, tem bolj narašča pred našimi očmi važnost tega shoda. In opravičen je vsiklik „Hrvatske domvine“: „Sursum corda! — to je vzvišeno sporočilo, ki je prihitelo z ljubljanskega shoda v vse kraje Slovanstva, krepeče zamre, bučeče zapane, povzdigajoče oslabele in navdajajoče z novimi nadami in krepeče z novimi silami one, ki so opešali v borbi“.

„Politik“ pa piše: „Globočji in trajni pomenu vseslovenskega shoda, sijajno izvršenega v Ljubljani, ni obsežen toliko v razpravljanem dnevnem redu, ampak v popolnem soglasju v storjenih sklepih, v katerih se je zares na vzvišen način manifestovala narodna vzajemnost slovenskega naroda“. „Politik“ piše potem, kako se je v teh resnih trenotkih združil ves narod češki in je potihnil prepir; to istega se nadeja sedaj med Slovenci. Le to ne ugaja „Politiki“, da je dr. Šusteršič baje nekoliko preostro črtal sedanjo situacijo ter se nadeja, da se to pesimistiško naziranje ne presadi tudi na parlamentarna tla. — Spoštovanemu praškemu listu bode povedano, da je rečeni govornik izrazil le to, kar čuti in misli ves narod, sosešno pa ob periferiji. Saj je bil shodu v prvi vrsti ta namen, da povemo vladi in strankam, kako je z nami. Kdor pozna naše položaje ob periferiji, ta mora biti uverjen, da mi ne moremo čakati; a kdor ne more čakati, mora klicati na pomoč, dokler je še čas za rešenje.

Sedaj par besed nemškimi listom. Najbolj nas je zanimal članek v „N. Wiener Tagblatt“, ker res ne moremo pogoditi, ali so „Piccolovci“ narekovali v „Tagblatt“, ali „Tagblattovci“ v „Piccolo“. Prav take lepo se pokrivajo trditve v obeh listih, da se ubogemu, nedolžno proganjanemu, nikomur zla želečemu življu italijanskemu bliža slovenska poveljenj in da je poguba tega kulturnega življa neizogibna, ako se Italijani in Nemci ne postavijo po robu najenergičnejše. — O „Neue Fr. Pr.“ smo že povedali, da skuša sejati razpor med Čehi Slovenci s tem, da pripoveduje, da poslednji nikakor ne soglašajo z češko doktrino: češ, Čehi so za državno pravo, Slovenci pa niti slišati nočejo o tem, ampak zahtevajo narodno avtonomijo. „Neue Fr. Presse“ se posebno sklicuje na govor posl. Povšeta, o katerem trdi, da je zahteval, da se mora razbiti

celokupnost dežel. To je golo zavijanje, ker Povše ni rekel tega. Celo najgorečnejši zagovornik narodne avtonomije med Slovenci, „Slov. Svet“, ni načelno proti avtonomiji dežel, ako se nam da jamstvo, kakoršno je zahteval tudi prof. Povše: da bomo mogli sami upravljati svoje kulturne potrebe in da v tem pogledu ne bomo izročeni na milost in nemilost nam sovražnim večinam po deželnih zborih. Kar blebeče „N. F. Pr.“ o strašni temni bodočnosti, o razpadu Avstrije, ako bi se ugodilo zahtevam Slovencev, to so neslana pretiravanja, s kakoršnimi grozijo nemški liberalci vsikdar, ako ni tako, da le oni, in izključno oni, zobljejo iz državnih jasl! Na budalosti nemško nacionalnih kričačev ne odgovarjamo; resen človek ne govori resno z — cloway.

Nemški cilji in Madjari. Povodom posvetovanja v občinskem svetu budimpeštanskem o pripravah za vsprejem nemškega cesarja je podal občinski svetnik Kasič fenomenalno izjavo; dejal je: „Mi Madjari smo bili dolgo časa sluge germanških mogotcev in orodje v njihovih rokah v zatiranje Slovanov. Arpad je pomagal nemškemu cesarju Arnulfu, podjarmiti moravsko-slovensko državo.“

V zahvalo temu so germanski zmagovalci pozneje skušali upleniti madjarskemu narodu njegovo svobodo in neodvisnost. — Prihodnost pa je Slovanov, a ne Germanov! In ako se plemeniti ruski car spravi z našimi vojnimi tovariši, s Poljaki, in bode povspeševal še nadalje svojo humanitarno politiko, tedaj bodo Slovani niši rešitelji iz jarma germanske sužnosti. Ali mi moramo skušati, da se pobratimo s slovanskimi brati. Svobodni Madjari nimajo nobenega vzroka, navduševati se za germanske mogotce. Svet naj izve, da je tu še pravih Madjarov, ki se protive nemškemu nasilju“.

Ako pride tudi med negermanskimi sovražniki slovanstva do izpoznanja, da so le orodje v rokah našega glavnega tlačitelja, Germana, kateri goji le na umeten način sovraštvo in mržnjo do Slovanov, tedaj smemo reči, da nam ne sme biti prevelike skrbi za bodočnost. Osobito Madjari bi imeli največ povoda razmišljati o tem, kako pogibeljno za nje same je bilo vse njih postopanje dosedanje. Izolirani, osamljeni so med narodi v Evropi; nikjer ga nimajo prijatelja, kamo-li sorodnika. Kakor železen obroč jih obsega malo-ne okrog in okrog slovensko pleme. Zemljepisno in narodopisno položenje jim je tako, da znači za njih uprav življensko vprašanje, kakovo da je njih razmerje do Slovanov! Ali kakovo je bilo njih postopanje sosešno od nesrečne vojne l. 1866. sem? Kakor da jih je Bog udaril slepoto. Meneči, da povspešujejo svoje velemadjarske in šovinistične namene, služili so le kakor slepo orodje — Nemcem. Leta 1866 so pošiljali svoje dobrovoljce gori v boj proti lastni državi in dinastiji in storivši ta usodni korak, prejemale so navodila iz Berlinu. Seveda so dobivali plačilo za svoje podajajstvo. Nemških liberalcev podpora jim je bila gotova vsikdar in v najizdatnejši meri proti Slovanom; celo to se jim je dovolilo milostno, da so pomadjarmili nekoliko tisoč ogerskih Nemcev. Ali te nemške podpore so pravi danajski dar. Velegermanija ima svoje velike cilje. Največje napatje v dosežanju teh ciljev pa je Germaniji . . . Slovanstvo. Za zmago nad takim nasprotnikom treba pomočnikov in orodja.

Takim pripomočkom in orodjem so si Nemci izbrali Madjare. Pomočnika pa treba ohraniti pri dobri volji. Od todi tista navidezna dobrohotnost Nemcev do Madjarov, tiste v primeri z velikim ciljem malenkostne koncesije. Dajmo jim, pustimo jim to veselje Madjarem — tako si mislijo Nemci —, saj ko dosežemo svoj cilj z njihovo pomočjo, vračati nam bodo morali vse in z velikimi obrestmi. Tak je koncept velenemške politike! Pasti bi moralo slovanstvo; potem bi prišli na vrsto drugi in tudi — Madjari! In le-ti so bili tako slepi, da so seli na limanico.

Polemike o pripravah za vsprejem nemškega cesarja in sosešno gori navedene, javno izgovorene besede Kasiča, pričajo pa vendar, da je še nekaj treznih Madjarov, katere — instinktivno sluteče vso pogubnost dosedanjega postopanja Madjarov proti Slovanom — nekoliko mrščalica trese pred nemškimi zasčitniki.

Različne vesti.

Dopolnilna volitev v tržaški občinski svet.

Kakor se je že poročalo, sti razpisani dva nadomestilni volitvi v mestni svet. Magistrat prične razpošiljati glasovnice (voliti je za I. in III. volilni razred po jednega svetovalca) dne 25. t. m. Ovi volilci, kateri glasovnic ne dobedo pravočasno, naj pridejo osebno ponje v mestno hišo, v II. nadstropje okoli 9. ure dopoldne in okoli dveh popoldne. To se ima storiti za III. volilni razred dne 5. oktobra, za I. razred 7. oktobra. Obe volitvi se bedeti vršili v zbornični dvorani mestne hiše in sicer za III. razred dne 6. oktobra, od 8. ure dop. do 5. ure popoldne, za prvi razred dne 8. oktobra od 10. dop. do 1. pop. Pristop v dvorano bude dopuščjen samo volilcem, galerija bude zaprta.

Zlato mašo bude obhajal v Dolini dne 21. septembra t. l. veleč. gospod Juraj Jan. upokojeni dekan, častni korar in vitez Fran Josipovega reda. Slavnost bude velikanska, ker se je udeležje mnogi dostojanstveniki, prijatelji in vsa župnija, kateri je načeloval slavljence blizu 30 let.

Za jutrnji koncert z bazarjem, ki ga priredi pri sv. Ivanu ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda iz Trsta, je obče zanimanje in se je nadejati, da bude vspeh sijajen v vsakem pogledu. Opozarjamo še jedenkrat posebnim povdarkom, da bude začetek res točno ob 4. uri pop. V slučaju neugodnega vremena se odloži veselica na kateri drugi dan.

Na Proseku bude jutri lepa narodna slavnost, ki jo priredé v bratski slogi tri pevska društva okoličanska. Rodoljubi: jutri naj nikdo ne ostane doma! Deviza bodi vsem: ali k sv. Ivanu, ali na Prosek! Tu in tam se bude vršil krepak pojav našega narodnega življenja.

Iz Gorice nam poročajo: V tisto razupito mestno šolo v Podturnu se ni upisal letos nijeden slovenski otrok. Lani se jih je upisalo 5, letos pa ni je dan. Čast in hvala slovenskim starišem na taki disciplini. Upisovanje v „Slogine“ šole pa je letos uprav ogromno. Po Gorici se govori, da se je vlada slednjič vendar povzpela do energičnega koraka proti mestni občini radi slovenske šole. Došel da je doli jako energičen poziv.

Za tombolo v št. Petru pri Gorici, ki se bude vršila dne 26. septembra na korist „Sloge“ in Alojzijevišča v Gorici, je prevzelo naše uredništvo razprodajo sreček. Po tomboli bude svobodna zabava na dvorišču gosp. Mervica. O tej priliki bodo peli slavnoznanani pevci „Slovenske zveze“ v št. Petru in svirala bude vojaška godba. Tržaško in okoličansko občinstvo opozarjamo še jedenkrat, da se prav lahko udeležje te lepe slavnosti naših gorških bratov, kajti troški bodo mali, ker se lahko poslužijo zabavnega vlaka.

Prvi obhod vojaške godbe našega domačega pešpolka št. 97. vršil se je predsinočnem po mestu tržaškem. Ljudstva je bilo nenavadno veliko po ulicah in trgih, ki je bilo navdušeno ob lepih zvokih godbe. No, saj so bili naši domači fantje, sinovi Adrije, ki so nam pripravili ta izvenredni užitek! Bog jih živi in car avstrijski!

Tržaško izobraževalno in pravavarujoče društvo sklêče jutri, dne 19. t. m. ob 4½ uri pop. javni shod v Rojanu, v prostorih „Društvene krême“ (pri cerkvi) št. 7. Na dnevnem redu bude jako važna točka: „Organizacija delavcev in socialna demokracija“. Na shodu nastopi več govornikov. Obilne udeležbe nadeja se podpisani od strani slov. delavcev in tudi inteligance. Odbor.

Za bazar trž. ženske podružnice so darovali nadalje: Ga. I. Mikelič iz Rojana prekrasno kitajsko pahlijačo, g. O. Mikelič kitajsko hišo in muho (majolika), g. Mikelič kitajsko nosilo in črevtje (majolika), g. Mikelič kitajskega jezdeca in pripravo za zobotrebnike, g. Mlač, vrli rodoljub iz daljne Češke, 4 Kr., g. Kristina Štoka 4 Kr., Rončelj Rudolf 2 porcelanasti podobici, g. Kristina Fajdiga 2 Kr., g. Šmidt dve vazi in tintnik, g. Jože Vatovec košarico grozdja, koš fig, koš breskev in koš češpelj, g. I. M. Vatovec (poslanec) cvetlice za vso utico, g. M. H. štiri posodice za jajca, g. Toroš blazinica za šivanke, g. Jakob Satler 3 Kr., g. Ivan Paternost 6 tablic, 6 svinčnikov in 6 gobic, g. M. Počkaj 1 buteljko malinoveca g. Antonia dr. Slavikova 2 Kr., g. Bartel 3. Kr. g. Just Guštin duhovnik, podložek za knjige, G. Jak. Vatovec torbico. (Pride še.)

Za narodno petje. Iz okolice nam pišejo: Veseli me, ko vidim, da se tudi drugi strinjajo gledé narodnega petja s tem, kar sem jaz opazoval že toliko let, čutil, obžaloval in tudi skušal kolikor mogoče pomoči. Jaz sam sem slišal večkrat na svoja ušesa mladeniče, ki bi bili radi peli kako slovensko pesem in začeli so n. pr. „Od Urala“; a ni šlo, ker se je niso nikoli učili, temuč samo slišali so, ko so jo peli „oni od društva“; ali tudi, če se je je kedo pred leti učil, jo je pozabil — in ker jim ni šla, popustili so jo ter začeli kako drugo narodno, in ko so te pošle, pa kako naj-novejšo — laško; in moram priznati, da te so jim šle bolje. Pomisliti je torej, da ko slišimo po okolici peti kako laško lajno, da-si je to vselej obžalovati, vendar ne godi se to vselej iz narodnega nasprotstva ali demonstracije, ampak le zato, da kaj pojejo in zato, ker one laške narodne so vse tako lahke in priproste, da se jih takoj naučé.

Revel sem, da sem skušal temu pomoči, a povedati moram, da je povodnja pri nas v tem oziru večkrat prav v zadregi, kajti nedostaje mu primernih pesmi, bodisi gledé tekstov, kakor tudi glede napevov. To sem tožil jaz že pokojnemu Hajrihu in potem pok. Volariču, kateri poslednji se je bil slučajno enkrat sešel pri meni z g. prof. Kleinmajerjem. Kazal sem gosp. na veliko potrebo, da bi naši gg. skladatelji poslali med svet vsako leto vsaj eno ali dve taki priprosti, narodni pesmi. To potrebo sta priznala i ona dva gospoda in ranjki Volarič je tudi obetal, da bude uvaževal to željo. G. prof. Kleinmajer je bil tudi to objavil v cenj. „Edinosti“; a kmalu potem je, žal, umrl vrli Volarič; a želja je ostala le — želja.

Da se pomore temu, moje menenje je, naj bi n. pr. „Glasbena Matica“ ali kaka druga družba razpisala vsako leto malo nagrado za najboljši tekst narodni pesmi in potem tudi nagrado za najboljšo skladbo iste. Napev naj bi bil tako priprost in lahek, da kedor sliši melodijo, jej lahko „sekundira“ in „basira“ kar po sluhu, ne da bi se nič še posebej. Take triglasne pesmi bi bile za narod in take bi se ga prijele, take bi narod ohranil. Umetna pesem naj bo rezervirana, kakor tam rečeno, le za koncert, in še celó na koncertih in veselica naj bi vedno stal zraven umetnih pesmi v razporedu tudi „venec“ ali vsaj „venček“ narodnih pesmi. Poreče se mi morda, da saj imamo polno narodnih pesmi, le seči da je treba po njih; a jaz pravim: le malo je prav primernih in več del so že zastarele; narod pa ima rad vedno kaj novega, vsaj vsako leto po eno, ali dve.

Za vzgled, kake pesmi bi ugajale narodu, tako glede besedila, kakor tudi napeva bile bi: I. „Kje so moje rožice“. II. „Ločiva se, zdrava ostani“. III. „Popotnik pridem čez goro“ (ona narodna) IV. „Soče vola je šumela“ V. „Te, te, te prav rada imam“. VI. „Fantič sem star osemnajst let“ in druge tem enake, pa tudi kako veselo „hodnico“ bi radi imeli.

Tudi bi bilo dobro, da bi kedó, ki ima za to potrebno zmožnost in okus, zbral in izdal še sedaj obstoječe narodne pesmi, harmonizirane svobodno, triglasno.

Veseli konec žalostno ljubezni. V nekem hotelu na Dunaju se je minole dni ustrelil 30letni sin jako odličae rodbine v Jassyju (v Rumuniji) z imenom Konstantin Andriopol. Samomorilec je imel, ko so ga našli, v ustih cigareto in poleg sebe na mizi steklenico konjaka. V nekem pismu — to obligatno pismo samomorilcev! — je povedal, da je hotel veselo umreti, ker mu ni bilo dano, veselo in srečno živeti. Mladi kavalir se je bil namreč zaljubil v krasno hčerko nekega rumunskega veleposestnika in jo želel v zakon. Stariši dekletovi niso hoteli privoliti in mladi mož je po vrsti sumno prežitih dni na Dunaju, kjer je v razkošnosti hotel preboleti srčno rano, naredil svojej tragični srčni usodi — vesel konec.

Lakota v deželi zlata. V Washingtonu je zahteval narodni zbor, da se odpošlje v Alaško rešilna ekspedicioja, da zatre lakoto mejiskalci zlata.

Abesinski gostje v Petrogradu. Iz Odese se javlja: abesinsko odposlanstvo, pod vodstvom Leontijeva, se je podalo v Petrograd. Saboj nosi darove kralja Menelika carju Rusije in carici-materi. Menelik se s tem izkazuje hvaležnega na udeležbi ruske družbe rudečega križa o poslednji vojni z Italijani.

Klanje v Hazletonu v Ameriki. Rušniški delavci v Hazletonu so se uprli in zaustavili dolo. Več tisoč delavcev se je uprlo. To pa je tako razburilo tamošnjega vrhovnega političnega uradnika ali šerifa, da je dal neusmiljeno streljati med delavce obojega spola. Tri in dvajset žrtev štrajka, oziroma šerifove surovosti je že umrlo na rana, več drugih leži na polu mrtvih v bolnici. Med delavci je polno Avstrijcev, Ogrov, Italijanov, Poljakov, Čehov in Slovencev. Na pogrebu ubitih, katerega se je udeležilo nad 2000 delavcev, je oostro govoril P. Dombriški in grajal neopravičeno streljanje med mirne delavce. Govori se naravnost o klanju „uradnim potom“. Avstro-ogerski in ruski zastopniki preiskujejo stvar natančno. V Sheldoku se je zbralo veliko Madjarov, Hrvatov in ruskih Poljakov, da nabirajo svote za sodno nastopanje proti uradnikom.

Amerikanska jabolka. Iz Berolina prihaja poročilo, da na ondtnem trgu delajo veliko konkurenco domačemu sadju jabolka, prihajajoča iz Amerike. Ta jabolka so mnogo cenejša od domačih in občinstvo jih rajše kupuje, mogoče tudi za to, ker so amerikanska. Veliki trgovci sadjem se zatorej ne morejo zalagati z jabolki na debelo, ker jih ameriška konkurenca vedno sila da znižajo svojemu sadju cene. Poleg tega je domačemu sadju škodovalo tudi slabo vreme ob času zoritve in vsled tega ne prenese sadje daljšega čakanja v shrambah. Ameriška konkurenca tišči torej tudi v tem obziru Evropo gospodarski. Kako priti v okom tej konkurenci? V prvi vrsti seveda z uvedenjem visoke carine na ameriški uvoz, zajedno pa prizadevanje evropskih gospodarjev, vzajemno z oblasti, da se domača produkcija glede cene zamore meriti z ameriškim uvozom.

To bi bila stvar zastopnikov naroda, da ukrenejo potrebno na merodavnem mestu.

Najnovejše vesti.

Dunaj 18. „Vaterland“ potrjuje razveljavljenje izobčenja P. Stojalovskega iz cerkve.

Dunaj 18. „Wiener Zeitung“ objavlja novi izpraševalni red za učit. kandidate na gimnazijah in realkah.

Carigrad 17. (Iz uradnega turškega vira.) „Daily Messenger“ je raznesel vest, katero so posneli nekateri pariški časopisi, da so bili štirje Armenci v štambulski ječi usmrteni. Ta vest se ne potrjuje.

Atene 17 (Poročilo „Agence Havas“). Nekateri listi poročajo v posebnih nočnih izdajah, da se je završila mirovna pogodba. Vlado pa se je obvestilo, da je završena konečna sestava pogodbenih členov ter da se pogodba podpisje šele v 2—3 dneh. Nemčija da je v poslednjem trenutku odobrila predloge.

Za slabotne

bolehave vesled pomanjkanja krvi na živih, blede in slabolotne otroke; izvrstnega okusa in preizkušnega učinka je

železnato vino lekarja Piccolija v Ljubljani.

(Dunajska cesta)

priporočeno od mnogih zdravnikov. — Polliterska steklenica velja 1 gld., pet polliterskih steklenic 4 gld. 50 kr.

Kdor hoče piti novo, dobro in sladko vipavsko vino belo ali črno, naj se potruzi v gostilno

Frana Valetič,

Via Solitario št. 12,

katera je odprta do 2 popolnoči.

V „Narodnem domu“ v Celju

je oddati v najem še nekaj prav lepih prodajalnic za nizke najemnine. Prodajalnice leže zelo ugodno, ker so nasproti c. kr. davkariji in okrajnemu glavarstvu in ker sta v „Narodnem Domu“ dva denarna zavoda; namreč „Posojilnica“ in „Južno štajerska hranilnica“ tako, da je tukaj vedno velik promet, posebno ker stoji „Narodni Dom“ ob ljubljanski drž. cesti, po kateri gre ves promet iz Savinjske doline. V „Nar. D.“ je tudi gostilna, čitalnica in zbirališče celjskih narodnih društev.

Pogoji se izvejo pri „Celjski posojilnici“, kamor naj se blagovole pošiljati tudi ponudbe.

NAZNANILO.

Spodaj podpisani raznašalec lista „Edinost“ ki ie zajedno URAR priporoča se toplo p. n. občinstvu za popravljanje vsakovrstnih ur. Udani F riderik Colja, vratar hiše št. 8 via Solitario

Aite & Zadnik

TRST Via Nuova na vogalu via S. Lazzaro TRST

priporočata slavnemu slovenskemu občinstvu v mestu, okolici in na deželi bogato zalogo manufakturnega blaga. Dobiva se najnovejše blago za jesensko-zimsko sezono, za moške, ženske in deco. Bogat izbor vsakovrstnega perila, stofe, forštanja, fanele, volnenih in svilnatih rut najnovejše mode. Razne drobnarije šipke in vezanja v obilni meri. Dobivajo se tudi najnovejše stofe za moške obleke, haveloki, ovrtniki in ovrtnice. Za slovenska društva razni trakovi in stofe za zastave. Sprejemajo se naročnine za izvršitev moških oblek. Cene jako nizke. Uzorci na zantevanje takoj. Pošiljatev poštine prosto.

Držeč se narodnega gesla: **Svojim k svojim!**
ostajeva udana **Aite & Zadnik**

Rujav, pristen, naraven sladkor

dobiva se jedino v moji zalogi, katerega prodajam veliko ceneje od lanskega leta. Priporačaje se, sem udani

Anton Godnig,
trgovec Via Nuova.

Saunig & Dekleva

V GORICI, v Nunski ulici št. 14-16.
Velika zaloga

šivalnih strojev in dvokoles

raznih sistemov kakor tudi iz bambusa. Lastna mehanična delavnica za popraviljanje in nikliranje.

Spiritus sinapis compositus ALGOFON.

Jedino sredstvo proti zobobolu, revmatičnemu glavobolu, migreni itd.

Steklenica z navodilom stane le 20 nč.
ter se dobiva jedino le v lekarni

Praxmarer (Ai due Mori.)
TRST — Piazza grande — TRST.
Paziti na ponarejanje.

ZALOGA OLJA

i. t. d.

Prodaja na debelo in na drobno
Pošiljatve na zunaj od 5. litrov naprej.

CENE:

Olje jedilno fino	liter	28 nč.
„ finejše	„	32 „
„ oljkino	„	36 „
„ oljkino fino	„	40 „
„ namizno polufino	„	44 „
„ namizno fino	„	48 „
„ namizno finejše	„	52 „
„ namizno najfinejše	„	56 „
„ extrafino	„	60-64 „
„ specialitetno	„	72-80 „

Za Trst in okolico prosto na dom pustivši vrč brez zadatja

Anton Irca,
Via Aquedotto št. 9, nasproti „Latteria Svizzera“.

Kwizda

korneuburški
živinoredilni prašek

veterinarsko-dijetično
sredstvo za konje, rogate živali in ovce.

Rabi se že 43 let v mnogih blevih koder noče živina jesti, pri slabem prebavljanju, za zboljšanje in pomnoženje mleka pri kravah.

Cena 1/2 škatljici 70 nč.
II „ „ 35 „

Dobiva se pristen le z gornjo varstveno znamko v vseh lekarnah in trgovinah z mroljiami.

Glavna zaloga:
FRAN. IV. KWIZDA,
c. in k. avstro-ogorski in kr. romunski dvorni liferant.
Okrožni lekarnar, Korneuburg pri Dunaju.

Gabrielj Piccoli

lekarnar pri angelju
Ljubljani Dnajska cesta

— Najetiše priznanje —
na II. mejnar. farn. razstavi v Pragi 1896
London-Pariz-Zenever 1892-1893.

Železnato vino

preizkušenege, zanesljivega načina, ima v sebi lahko prebavljiv železnat preparat, kateri učinkuje pri slabotnih, na pomanjkanju krvi in na živcih trpečih osebah, priporočljiv posebno tudi za slabotne, blede otroke. III

Deset gramov tega preparata ima v sebi 25 miligramov železnatega kisleka in 10 miligramov izlečka iz skorje kinškega drevesa.

Lekarnar Piccoli v Ljubljani jamči za označeno, zmeraj jednako sestavo, potrjeno po kemični razkrojni dr. H. Hagerja v Frankobrodu na Odri in prof. Balt. Knapičscha, zapriseženega sodniškega kemika v Ljubljani.

Steklenica imajoča pol litra veča 1 gld., 4 polliterske steklenice 3 gld. 00 kr., franko s poštnino vred 4 gld.

Naročbe odpošiljajo se točno proti poštnem povzetju.

Zaloga pohištva

tvrške **Alessandro Levi Minzi**
Trst, Via Riborgo, 21 in Piazza Vecchia št. 2

Zaloga pohištva in tapetarij vseh slogov, lastnega izdelka. Bogato skladišče ogledal in vsakovrstnih slik. — Na zahtevanje ilustrovan cenik zastoj in franko. Naročeno blago stavlja se parnik, ali na železniško postajo, ne da bi za to računili stroške.

Tiskarna Gutenberg

filijalka ces. kralj. univerzitetne tiskarne „Styria“
13 Sackstrasse — GRADEC — Sackstrasse 13
TOVARNA ZA OBRTNE IN CONTO - KNJIGE

zistem „Patent Workmann Chicago“
Raztrirni zavod — Knjigovezstvo.

priloga se za prijazne naročbe se zadržim primernih cen in točne postrežbe.

Izdelovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: časnikov, rokotvorov v vsakem obsežu, brošur, plakatov, cenikov, računov, memorandum, okrožnic, papirja za liste in zavitkov z napisom, naslovnih listkov, jedinitih list, pavabil itd. itd. — Bogata zaloga glavnih: Conto-Corrent-knjig, Saldi-Conti, Fakture, Debitoren, Creditorov, Cassa-knjig, Strazza, Memoriale, Journalov, Prima-note, odpravnih, menjilnih, časo-zapadlih in knjig za kopiranje, kakor tudi vseh pomožnih knjig, potem raztrirnega (črtanega) papirja, Conto-Corrent, svilenega papirja za kopiranje, listov iz kavčeka za kopiranje, skledic iz oinka za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljnja pojasnila obrniti se je do glavnega zastopnika
Trst, Via delle Acque 5 — **ARNOLDO COEN** — Via delle Acque 5 Trst

Kdor želi kupiti

slamoznico, mlaticico, gepelj, trieur ali sploh kak potreben in najkoristni kmetijski stroj, naj zahteva prvi slovenski cepik najnovejših strojev od prve in jedine slovenske zaloge kmetijskih strojev na Goriskem.

Franjo Babnika v Gorici
(začasno Via Fornica 12.)
Zastopnik i se iščojo.

15 popravila

30 Gasolna

15 popravila

na ga goduje obaj
cau sesuramno

THE MORSE MANUFACTURING COMPANY.
7, Red Lion Court, London, E.C.

Priloga se, nena nopyn ni odprave.

Vse stroje za poljedelstvo in vinogradstvo

GENE Z NOVA ZNIŽANE.

Stiskalnice za grozdje, diferencialna s 2 stava. Ta sestava stiskalnice ima največjo pritiskujočo moč izmed vseh drugih, kakoršnih - koli stiskalnic.

Stiskalnice za masline, hidravličke stiskalnice, brizgaljke proti peronosperi, Vermorelove sestave.

Te moje brizgaljke so znane kakor najboljše ter najcenejše; avtomatične brizgaljke, tlačilnice s pripravo za tlačiti jagode, stiskalnice za seno, triere itd. v najboljšem proizvodju.

Ig. Heller, Dunaj

II, Praterstrasse 49.

Čuvati se je ponarejanj!